

ILMAILUALAN UNIONI IAU:N JÄSENLEHTI

Unioni

12.9.2008

NRO 4

Aika palata maan pinnalle

- 2 Pääkirjoitus
- 4 Ihmisiä telineillä
- 7 Lyhyt kääntö
- 8 Jukka Tanninen osaa lentää!
- 11 Jalkautuminen kalkkiviivoilla, eli Perkele kuvia Suomesta
- 12 TES tutuksi
- 14 Tekniikka
- 15 Kysymyksiä työehdoista: vuorotteluvapaa
- 16 Laajempaa työmarkkinaratkaisua ei kannata haudata
- 18 Kesäpäivät Tampereella
- 20 Senor Miguel, surullisen hahmon ritari
- 23 Kolumni
- 24 Uutta yrityskulttuuria luomassa
- 26 Vaihtoehto- ja valtavirtaa
- 28 Sieltä missä aita on korkein

Markus Berg

Laiteasentaja Pekka Kokkonen pitää työstään, joskus kovin likaisina korjaukseen tulevista telineistä tulee pieni miinus. Juttu sivuilla 4–6.

- 29 Kynsinhampain
- 30 Suuret ja pienet ympyrät
- 32 Työeläkettä karttuu nyt nuorillekin
- 32 Sähköistä viestintää
- 33 Trukikuljettajille pätevyysvaatimukset
- 34 Kuvakulma

KANSIKUVA: Paluu maan pinnalle
siniseltä kaudelta.

Unioni

Levikki 4600
12. Vuosikerta

Julkaisija
Ilmailualan Unioni IAU ry

ISSN
1795-2840 (Painettu)
1795-343X (Verkkoletti)

Päätoimittaja
Juha-Matti Koskinen
Puh. (09) 47857 225
juha-matti.koskinen@iau.fi

Toimitussihteeri
Pekka Kainulainen
Puh. 040 528 8166
pekka.kainulainen@iau.fi

Toimituskunta
Markus Berg
Arto Kujala
Erkki Luoto
Ari Miettinen

Kirjeenvaihtaja
Vesa Suni
Varsinais-Suomen
Kirjeenvaihtaja
Tuomo Oksanen

Toimitus
John Stenbergin ranta 6
PL 337
00531 HELSINKI
Fax. (09) 47857 250

Osoitteenmuutokset
Liiton jäsenistön osoitteenmuutokset päivittyvät automaattisesti postiin/väestörekisteriin tehdyn ilmoituksen perusteella. Muut osoitteenmuutokset voi toimittaa mieluiten sähköpostitse osoitteeseen iau@iau.fi.

Ilmestyminen
Lehti ilmestyy v. 2008 kuusi kertaa.
Ilmestymisaikataulu sivulla 34.

Aineisto
Toimitus ei vastaa pyytämättä lähetettyistä aineistoista eikä palauta niitä.

Ulkoasu
Sign Design/Sanna Kallio

Paino
Sälekarin Kirjapaino Oy, Somero

Kansikuva
Ahti Kangas

Kauas on pitkä matka

Vuosilomasta säädettiin ensimmäisen kerran vuoden 1922 työsojmuslaissa. Vuosiloman vähimmäispituudeksi määriteltiin silloin seitsemän päivää. Seuraavan kerran vuosilomien pituutta tarkistettiin 1939, sitten 1960 ja lopulta 1973 saavutettiin suunnilleen nykyinen taso. Viimeksi vuosilomalakia on rukattu 2005. Vuosiloman, kuten työaikasäännösten yleensä, kehitystä on helppo seurata, kunhan ottaa luopin alle riittävän pitkän aikajaksumon. On helppoa kuitenkin tunnistaa myös menneiden aikojen edunvalvojien turhautuneisuus. Kolmisenkymmentä vuotta ay-ammattilaisena toiminut kiteytti saman asian: valtaosa asioista, joita käsitellään, on ikäviä, eivätkä ne juuri tunnu etenevän. Jos liitto on jäsenmäärältään pieni, tulee korostetusti mukaan myös henkilökohtainen aspekti. Kaikki tuntevat toistensa perheasiat.

Ammattiyhdistysliike seisoo ja kaatuu paikallisen edunvalvontakoneiston, pääluottamusmiestensä ja ammattiosastojensa mukana. Suunnitteilla olevat suurliitot saattavat vapauttaa taloudellisia resursseja, luoda synergieetuja ja lisätä yhteiskunnallista painoarvoa. Nämä saavutukset ovat kuitenkin pohjimmiltaan heinäntekoa, mikäli yhteisöllisyys työpaikoilta katoaa. Toki yhteisöllinen voima lienee mahdollista säilyttää myös suuremmissa kokonaisuuksissa, kunhan sen keskeinen tärkeys riittävästi ja oikein huomioidaan. Se voidaan aloittaa toteamalla paikkansapitäväksi työnantajaliitossa kuultu väittämä: kaikki viisaus ei asu Hakaniemessä.

Ilmailualan Unioni on pienehkön alan pieni liitto. Jäsenet, aktiivit tuntevat valtaosin toisensa pitkältä ajalta. Useissa ammattiosastoissa ovat keskeiset tehtävät yhä harvemmissä käsissä. Tämä on huolestuttava kehityssuunta. IAU antaa mahdollisuuden myös ns. rivijäsenyyteen, mutta edunvalvonnan tehokkuuden voi taata vain, ja vielä kerran kaikki yhdessä, työpaikoilla työntekijöiden kesken syntyvä yhteisöllinen voima. Tähän voi vaikuttaa rivijäsenkin tuemalla luottamusmiehensä ja ammattiosastonsa ponnistuksia. Kauas on pitkä matka ja painava on raskas kantaa, erityisesti yksin.

Ari Miettinen

”

Liitoilla ja niiden edustajilla on aina vaikutusvaltaa vain sen mukaan kuin jäsenistö takaa.

”

Ihmisiä telineillä

Finnair Tekniikan laskutelinekorjaamolla tehdään peruskorjauksia ATR72 ja ATR42 -koneiden laskutelineille. Airbus A319 ja A320 -koneiden laskutelineet kuuluvat asiakkaille tarjottaviin palveluihin aivan lähiaikoina, siitä kertoo osastolle asenteilla oleva kookas Airbusin telineiden testipenkki.

Laiteasentaja Kimmo Ravaska mittaa ATR72-nokkatelineen saksinivelen holkkipesän välyksiä.

Tällä laitteella testataan tulevaisuudessa ainakin Airbus A319 ja A320 -koneiden laskutelineitä.

Saksinivelen ulkomitat mitataan mikrometrillä. Kimmo aloitti työt laskutelinekorjaamolla vuonna 2005.

Laiteasentaja Pekka Kokkonen on purkamassa ATR72-koneen nokkatelinettä. Lattialla olevaan keräilyastiaan päätyvät pultit ja mutterit vaihdetaan kaikki uusiin.

Kimmo Ravaska tutkii korjaukseen pyrkivän Airbus A320 -koneen laskutelineen papereita.

Kaksi peruskorjaukseen tulevaa ATR72-koneen päälaskutelinettä.

Nämä osat ovat käyneet läpi korjauskierron, kokoonpano voi pian alkaa.

■ Korjaamolla on asiakkaita ympäri maailmaa, mutta pääosin asiakkaat ovat kuitenkin muita eurooppalaisia lentoyhtiöitä; Finnairhan ei itse enää operoi ATR-koneilla, Airbus-koneita sen sijaan laivastossa on kolmisenkymmentä.

Telineiden peruskorjaus alkaa asiakkaan lähettämän laskutelineen purkamisella. Telineestä puretaan korjaamolla kaikki irtoavat osat. Pultit, mutterit sekä klemmarien tapaiset perusosat heitetään suoraan roskiin, sillä niiden uusiminen on itsestäänselvyys. Purkamisen jälkeen osista poistetaan maalit ja pinnoitteet, jopa kaikki holkit irrotetaan.

Ainetta rikkomattomilla tarkastuksilla etsitään osista mahdollisia vaurioi-

ta ja hyväksytyt osat siirtyvät tarkastajille mittauksiin. He mittaavat kappaleet ja etsivät mahdollisia kulumia, esimerkiksi holkkipesät tarkastetaan välyksi- en suhteen ja jos välykset on sallituissa rajoissa, osat jatkavat matkaa tarvittaviin koneistuksiin, uudelleenholkituksiin ja pintakäsittelyihin.

Lopulta, kun kaikki osat ovat uutuutuaan kiiltävinä valmiina tarvikepöydällä, voi telineen uudelleenkasa- alkaa. Huollon aloittamisesta on tässä vaiheessa kulunut 3-8 viikkoa.

Kasauksen jälkeen asiakas saa uutta vastaavan laskutelineen käyttöönsä.

Teksti ja kuvat MARKUS BERG,
otsikko lainassa Kalle Päätälöltä

Työaikojen kirjaamisessa edelleen puutteita

■ Työsuojelupiirien tehovalvonnassa kävi ilmi, että työaikojen kirjaamisessa on edelleen ongelmia useissa yrityksissä. Valvonnassa tarkastettiin yhteensä 3 000 yrityksen työaikakirjanpito ja ylitöiden teettäminen.

Huonoiten työaikoja kirjaataan vuokratyöfirmoissa. Tarkastetuista vuokratyöfirmoista yli puolella oli puutteita.

Myös ylitöiden kirjaamisessa oli puutteita monissa yrityksissä. Joka kymmenes yritys ei pystynyt selvittämään työntekijöiden tekemiä ylitöitä, koska niitä ei ollut kirjattu kunnolla. Sen sijaan pahoja ylityörikkomuksia paljastui vähemmän kuin aiemmin. Ylitöiden enimmäismäärä ylittyi viidessä prosentissa tarkastetuista yrityksistä.

ENNAKKOKUTSU

■ Ilmailualan Unioni IAU ry:n edustajiston sääntömääräinen syyskokous pidetään Helsingissä perjantaina 21.11.2008. Paikka: Kuljetusliittojen talon 2.krs., Merisali, John Stenbergin ranta 6, Helsinki. Aika: Kokous alkaa klo 10.00.

Kokouksessa käsitellään IAU:n sääntöjen 7§ kokoukselle määrittämät asiat, sekä hallituksen kokoukselle esittämät muut asiat.

IAU ry:n hallitus

www.tasa-arvoklinikka.fi

Tasa-arvoisempaan työelämään

Tasa-arvoklinikka.fi on työelämän tasa-arvoon ja työpaikkojen tasa-arvosuunnitteluun keskittyvä sivusto.

■ Sivusto tarjoaa muun muassa materiaalipankin, kysymys-vastaus-palvelun ja tasa-arvosuunnittelun työkaluja. Sivustolla on vieraan palsta, jolla eri alojen vaikuttajat kirjoittavat työelämän tasa-arvoon liittyvistä kysymyksistä. Tasa-arvoklinikka tarjoaa mahdollisuuden käydä keskustelua kommentoimalla uutisia ja kolmunneja.

Usein kysytyt kysymykset

Lue sivustolta vastaukset seuraaviin kysymyksiin:

- Oikeus palkkaan äitiys- ja vanhempainvapaan sekä isyysvapaan ajalta.
- Milloin työntekijän on ilmoitettava raskaudestaan työnantajalle?
- Keiden henkilökuntaan kuuluvien palkkatiedot luottamusmiehellä on oikeus saada?
- Kuka tasa-arvosuunnitelman tekemisestä vastaa?
- Minkälaisissa yrityksissä on tehtävä tasa-arvosuunnitelma?

TOT-tutkintaa tehostetaan

■ Työpaikkaonnettomuuksien tutkintajärjestelmän uudistuksilla tehostetaan työtapaturmien torjuntatyötä.

Tapaturmavakuutuslaitosten liitossa (TVL) on tutkittu kuolemaan johtaneet työpaikatapaturmat ns. TOT-menettelyn mukaisesti vuodesta 1985 lähtien. Toiminnan tarkoituksena on tuottaa tietoa tapaturmien torjuntatyöhön esittämällä tapaturmaan johtaneet tapahtumat sekä pohdinta tapaturmaan johtaneista tekijöistä ja keinoista, joilla

vastaavat tapaturmat voidaan estää.

TVL:ssa on nyt otettu käyttöön TOT-tietojärjestelmä TOTTI, jonka avulla tutkintaan otettuja kuolemaan johtaneita tapaturmatapauksia ja niistä tehtyjä tutkintaraportteja voi hakea tehokkaasti internetistä. TOTTI-järjestelmä on kenen tahansa aiheesta kiinnostuneen käytettävissä internetissä. Sen käyttö ei edellytä erillistä rekisteröitymistä eikä kirjautumista. Järjestelmään pääsee suoraan osoitteella <http://www.tvl.fi/totti>.

*Älkää menkö
nurmoolaaset,
hyökkäys on
raakasti myöhässä!*

(Pekka Parikka, Talvisota)

Jukka Tanninen

Osaa lentää!

■ Jukka Tanninen istuu minua vastapäätä työpaikallaan Helsinki Vantaan lentoaseman tekniikan levyosastolla. Jukka on laskuvarjohyppääjä. Äijä tuli juuri suomenmestaruuskisoista. Tannisella on mukanaan pakolliset apuvälineet liikkumiseen – kävelykepit!

Onko Laji vaarallinen?

Vanha vamma Jukka kuittaa uteluihini, kultainen ja pronssinen mitali taskussaan. Polveen sattui alastulossa. Hyppääminen ei ole sen vaarallisempaa kuin polkupyörällä ajaminen. Kiehtovaa lähinnä.

Ihminen ei osaa lentää, mutta taivaalle on kuitenkin mieli. Miksi?

– Vietin lapsuuteni malmin lentoaseman läheisyydessä. Siinä tuli katseltua usein kun laskuvarjohyppääjiä tuli taivaalta alas. Päätin että itsekin haluan. Nyt siitä kuulusasta eka kerrasta on jo seitsemäntoista vuotta aikaa. Silloin hyppääminen vielä jännitti. Nykyään homma on lähinnä hallittu kokonaisuus, jossa varjo on vain pakollinen lisävaruste.

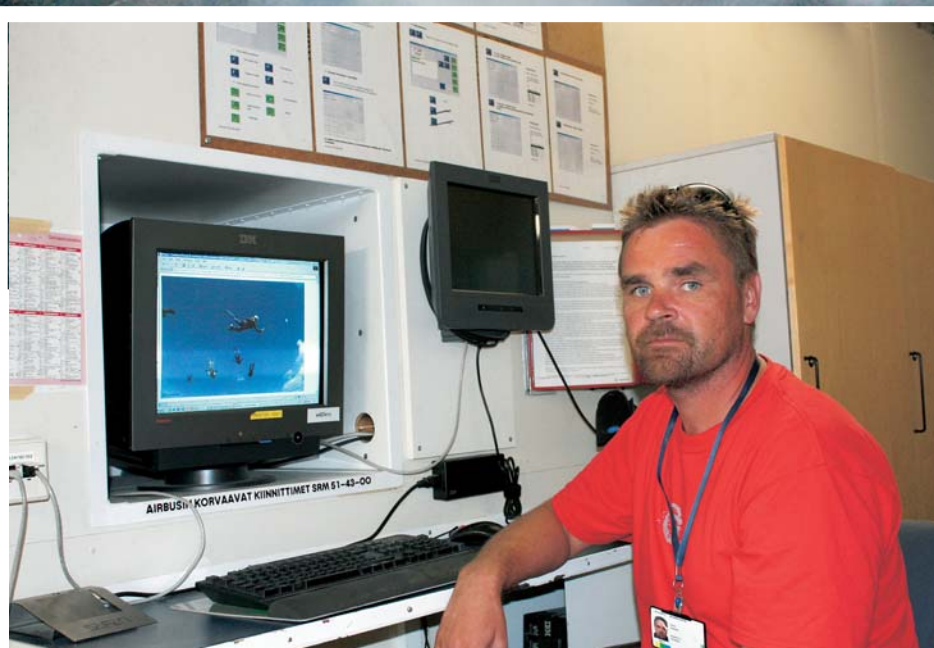
Hyppään sadasta kolmeensataan hyppyä vuodessa. Mitalit ovat joukkuehyppyistä. Niitä on tarkalleen ottaen kuusi tai seitsemän kultaa ja lukuisia muita mitaleita. Pääasiassa toimin kouluttajana hyppykurssilaisille, sekä tandemhyppymestarina niille, jotka haluavat kokea va-

paan pudotuksen tuoman tunteen ilman sen suurempaa koulutusta.

Etkö muista mitaleiden määrää?

– En hyppää mitaleiden takia. Se ei ole se juttu! Kuviojoukkuekilpailussa on kyllä oma vetovoimansa. Kisoihin mennään neljän tai kahdeksan hengen ryhmässä. Suoritettavat kuviot saadaan juuri ennen kisan alkua. Siinä on muutama tunti aikaa miettiä kuvioyhdistelmiä. Sitten vain koneeseen ja taivaalle. Kuvaaja, joka kuvaa koko hy-

Vesa Suni

Jukka Tanninen tallennettuna vähemmän haastavissa kuvausolosuhteissa.

Tästä on vain yksi tie, ja se on alaspäin.

pyn vapaan pudotuksen aikana tehtävät kuviot, on joukkueen jäsen siinä missä hyppääjätkin. Videon perusteella joukkueen suoritus sitten arvioidaan.

Kuulostaa tylsältä ja järjestelmälliseltä.

– Ei se tylsää ole. Kun hypätään tarpeeksi korkealta niin vapaassa pudotuksessa ei huomaa putoavansa. Ilmassa vain leijutaan tyhjän päällä. Siinä on se juttu! Hyppäämän pääsee kuka vain täysi ikäinen, joka voi seistä peilin edessä ja sanoa olen terve, eikä rupee nauraan.

teksti: VESA SUNI

hyppykuvat: AHTI KANGAS

kuvatekstit: LIITO SIHTEERI

Vapaan pudotuksen aikana Tannisella on aikaa vaikkapa tervehtiä vastaantulevia valokuvaajia.

Jalkautuminen kalkkiviivoilla, eli Perkele kuvia Suomesta

Valtaosan Suomen lentoasemista kiertäminen avarsi mieltä ja loi uusia, sekä vahvasti vanhoja kontakteja. Työ- ja palkkaehtojen toteutumisen kirjo eri puolilla maata puolestaan saa mielen apeaksi.

■ Edustajisto asetti syyskokouksessaan 2006 tehtäväksi liiton ammattiosastolle, hallitukselle ja toimistolle suorittaa edustavilla pienryhmillä 'jalkautumiseksi' nimetty operaatio. Tehtävän kunnianhimoisena tavoitteena oli kiertää kaikki lentoasemat, joilla tehdään työehtosopimuksemme tarkoittamia töitä. Sisäänrakennettuna ajatuksena oli luonnollisesti, paitsi tutustua paikallisiin työoloihin, myös lisätä tietoutta IAU:sta ja madaltaa kynnystä jäsenistön ja liiton toimijoiden välillä. Urakan maali alkaa nyt häämöttää. Voi sanoa, että vasta nyt, vaikka alunperin käynnit piti toteuttaa vuoden 2007 kestäessä. Liitossa tapahtuneet henkilöstövaihdokset ja keskittyminen TES-neuvotteluihin pitkitti hanketta puolella vuo-

della. Aivan kaikilla lentoasemilla ei ole vierailtu, johtuen paikallisten kontaktien puutteesta, tai siitä yksinkertaisesta syystä, että kenttä on mahdollisina vierailuajoina ollut suljettuna. Projektiin osallistui IAU:n puolelta yli 20 henkilöä, suunnilleen saman verran tai jopa enemmän tapahtui yritysjärjestelyjä ulkoasemilla kahden vuoden ajanjaksolla. Huolimatta siitä, että termi työmarkkinoiden myllerrys on ay-kielenkäytön klishee, käytämme sitä tässä yhteydessä. Työntekijöille aiheutuneen ahdistuksen syvyyttä on hankalaa kuvata. Tällä haavaa viimeiset jalkautumiset suuntautuivat Helsinki-Vantaalle, Tampereelle, Poriin, Turkuun ja Maarianhaminaan. Nyt on syysedustajiston, ja aikanaan hallituksen vuoro pohtia,

IAU kehoittaa kaikkia pitäytymään omissa töissään myös Maarianhaminassa.

saatujen kokemusten pohjalta, kuinka suora yhteydenpito IAU:n liitto-organisaation ja kenttäväen välillä tulevaisuudessa parhaiten toteutetaan. Loppuraportti jalkautumisen ensi vaiheesta tulee kenties alkamaan sanoilla: Suomi on suuri maa. IAU on maanlaajuinen organisaatio. TES-rikkomuksia tehdään kaikkialla maassa.

Teksti ja kuvat: JALKAUTUMISTYÖRYHMÄ
Otsikko: JM KOSKINEN ja JÖRN DONNER

RTG Turku Ground Handling Oy:n työntekijöistä piittamaton toiminta päättyi 1.9.2008. Vierailu kentälle oli 'jalkautumisen' raskaimpia.

21. LUKU | NEUVOTTELUJÄRJESTYS JA VÄLIMIESMENETTELY

113. § Erimielisyyksien ratkaiseminen

1. Tämän sopimuksen tulkintaa tai rikkomista koskevista erimielisyyksistä neuvotellaan ensin työnantajan ja asianomaisen työntekijän tai luottamusmiehen kesken. Ellei sovintoa synny, erimielisyyksistä neuvotellaan pääluottamusmiehen ja työnantajan välillä.
2. Ellei neuvotteluissa päästä yksimielisyyteen, siirtyy asia liittojen käsiteltäväksi. Kumpikin liitto voi saattaa asian työtuomioistuimen ratkaistavaksi. Jos liitot niin sopivat, voidaan asia saattaa ratkaistavaksi myös välimiesmenettelyssä.
3. Jos toinen osapuoli haluaa saattaa asian ratkaistavaksi välimiesmenettelyssä, tulee siitä ilmoittaa viivytyksettä vastapuolelle, jonka tulee puolestaan ilmoittaa joko hyväksyvä tai hylkäävä vastauksensa välimiesmenettelyn käyttämiselle mahdollisimman pian, mutta viimeistään kahden päivän kuluttua tiedon saamisesta.
4. Jos jompikumpi osapuoli esittää paikallisia neuvotteluja edellä tarkoitetuissa tapauksissa, ne aloitetaan mahdollisimman pian, mutta viimeistään kahden viikon kuluessa esityksen tekemisestä. Neuvottelut käydään niin, että tarpeetonta viivytystä vältetään. Seuraavan neuvottelutilaisuuden ajankohdasta sovitetaan neuvotteluissa.
5. Paikallisissa neuvotteluissa laaditaan muistiot, jos jompikumpi osapuoli niin vaatii. Muistiot allekirjoittaa kumpikin osapuoli. Muistioissa mainitaan erimielisyyden aihe sekä osapuolten kanta. Muistiot laaditaan viimeistään kahden viikon kuluessa neuvottelujen päättymisestä.

Työehtosopimus

Viereisen sivun sarjakuvalla tai henkilöillä ja tapahtumilla ei ole yhteyttä realimailmaan, mutta se kuvaa sitä, miten erimielisen asian käsittely työehtosopimuksen mukaisesti etenee syntylähteiltään ratkaisuun saakka. Kyseinen työehtosopimuksen kohta ohessa.

Veistos, Keisarinnankivi, Carl Ludvig Engel

Tekniikkaa

■ Finnair Oyj:n palveluksessa oleville lentokoneasentajille, lentokonemekaanikoille ja avioniikka-asentajille on tarjottu mahdollisuutta liittyä uuteen yhdistykseen, Suomen lentokoneasentajat ja -mekaanikot SLAM ry:hyn. Työtehtävät ovat Palvelualojen Toimialaliiton ja IAU:n välillä solmitun voimassa olevan työehtosopimuksen palkkaryhmittelyn mukaisia töitä.

Uuden yhdistyksen tavoitteena on lohkaista mainitut työt pois nykyisen yleissitovan työehtosopimuksen piiristä ja korvata työehdot uuden työehtosopimuksen määräyksillä. Uusi yhdistys ei näin ollen havittele nykyisen kaltaista työehtosopimuskokonaisuutta, vaan ainoastaan osaa siitä yrityskohtaisena Finnair Oyj:tä koskien. Konsernin nykyisessä rakenteessa työt tehdään Finnair Tekniikan liiketoimintayksikössä.

Lentoyhtiökonsernin palveluksessa olevien työntekijöiden yleinen tahto on säilyttää työsuhteensa nimenomaan

konserniin kuuluvissa yrityksissä. IAU antaa tälle pyrkimykselle ehdottoman tukensa käytettävissään olevin keinoin. Tämän viestin olen avoimesti Finnairin suuntaan esittänyt eri yhteyksissä. Realismia kuitenkin on, että lentoyhtiön liiketaloudellisen ajattelun repertuaarista voi löytyä myös muita vaihtoehtoja lentotoimintapalvelujen järjestämiselle. Vastuullinen ammattiliitto varautuu myös mahdollisiin muutostilanteisiin. IAU:n päämäärät ovat tässä kohtaa vastakkaiset uuden yhdistyksen lähtökohtiin nähden.

Yleissitovalla työehtosopimuksella IAU on varmistanut, että sitä noudatetaan myös tilanteissa, joissa lentoyhtiön tarvitsemia palveluja suorittaa muun työnantajan kuin lentoyhtiön palveluksessa oleva työntekijä. Tämä on kirjatuna työehtosopimuksen ensimmäisen pykälän ensimmäisessä kohdassa: ”Tällä sopimuksella määrätään säännöllistä reittiliikennettä harjoittavien, raskasta

tilauslentoliikennettä harjoittavien tai edellä mainituille teknisiiä tai maapalveluita suorittavien työnantajien palveluksessa olevien työehdot, jos he toimivat tämän sopimuksen mukaisissa tai niihin rinnastettavissa töissä.”

Uusimmassa työehtosopimuksessa tarkennettiin edelleen alihankintaa koskevia määräyksiä: ”Työntajan teettäessä alihankintana lentoliikenteen palveluja koskevan työehtosopimuksen palkkaryhmittelyn mukaisia tai niihin rinnastettavia töitä, tulee alihankkijan noudattaa Lentoliikenteen palveluja koskevaa työehtosopimusta.” Finnair-konserni on käytännön toimillaan osoittanut olevansa työnantajaliitossaan esimerkillisen vastuullinen jäsenyritys tässä asiassa.

Työehtosopimus sellaisenaan on kuitenkin vain osa työehtoja määrittävästä kokonaisuudesta. IAU:n ammattiosastoista Ilmailutekniikan Ammattiyhdistys ITA ry solmii työnantajan kanssa

Vuorotteluvapaa

KYSYMYKSET

Haluaisin lähteä vuorotteluvapaalle. Mistä siinä on kyse, ja miten minun pitää toimia?

VASTAUS

Vuorotteluvapaa on järjestely, jossa kokoaikatyössä ollut työntekijä tai työntekijä, jonka työaika on yli 75 % alalla sovellettavasta kokoaikaisen työntekijän työajasta siirtyy työnantajansa kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti vuorotteluvapaalle ja työnantaja palkkaa samaksi ajaksi työvoimatoimistossa työttömänä työnhakijana olevan henkilön.

Työssäoloedellytykset

Vuorotteluvapaan edellytyksenä on, että vuorotteluvapaalle jäävällä on ennen vuorotteluvapaan alkamista vähintään kymmenen vuotta tel-peruseläkkeen tai muuhun siihen verrattavaan työ- tai virkasuhteeseen perustuvan eläkkeen edellyttämää työtä, ja että työntekijän työssäolo ja palvelusuhde samaan työnantajaan on kestänyt yhtäjaksoisesti vähintään 13 kuukautta välittömästi ennen vuorotteluvapaan alkamista. Tähän 13 kuukauden ajanjaksoon voi sisältyä yhteensä enintään 30 päivän palkaton poissaolo. Sairaudesta tai tapaturmasta johtuva poissaolo rinnastetaan tätä säännöstä sovellettaessa työssäoloon.

Kesto

Vuorotteluvapaan kesto on yhtäjaksoisesti 90 kalenteripäivää ja yhteensä enintään 359 kalenteripäivää. Vuorotteluvapaan voi jaksottaa vähintään 90 päivän pituisiin jaksoihin. Jaksottamisesta on sovittava vuorottelusopimuksessa ennen vapaan aloittamista.

Vuorottelukorvaus

Vuorottelukorvauksen täysi määrä on

70 prosenttia siitä työttömyyspäivärahasta, johon henkilöllä olisi oikeus työttömäksi jäädessään.

Vuorottelukorvaus on 80 prosenttia päivärahasta, jos vuorottelijalla on vähintään 25 vuotta eläkkeeseen oikeuttavaa työhistoriaa ennen vuorotteluvapaan alkamista.

Hakeminen ja maksaminen

Työnantajan on toimitettava ennen vuorotteluvapaan alkamista työvoimatoimistolle työntekijän kanssa tehty vuorottelusopimus sekä luotettava selvitys työttömän palkkaamisesta vapaan ajaksi. Samassa yhteydessä vapaalle jäävän työntekijän on toimitettava työvoimatoimistolle palkkatoistutus vapaata edeltävältä vähintään 52 viikolta. Vuorottelusopimuslomakkeen saa työvoimatoimistosta tai työvoimahallinnon internet-sivuilta www.mol.fi.

Vuorotteluvapaalle jäänyt hakee omalta kassaltaan vuorottelukorvauksen; hakemukseen tulee liittää alkuperäinen palkkatodistus, kopio vuorottelusopimuksesta ja työrekisteriote. Työvoimatoimisto antaa lausunnon työttömyyskassalle, joka puolestaan antaa korvauksesta kirjallisen päätöksen ja maksaa korvauksen jälkikäteen vähintään kerran kuukaudessa.

Vuorottelukorvausta on haettava kolmen kuukauden kuluessa vuorotteluvapaa alusta. Vuorottelukorvaus maksetaan enintään viideltä (5) päivältä kalenteriviikossa.

Edellä oleva vastaus on lyhennelmä työttömyyskassan tiedotteesta. Tarkempia tietoja asiasta saa työttömyyskassasta (yhteystiedot lehden takakannen sisäosasta) tai internetistä osoitteesta www.irkat.fi.

ARTO KUJALA
Sopimussihteeri

Kuvaaja: Juhani Haapasaari

Finnair Tekniikkaa koskevat paikalliset sopimukset täydentämään työehtosopimuksen määräyksiä. Sopimuksilla on edelleen parannettu työaikoja ja työolosuhteita. Niillä on myös vaikutuksensa ansiotasoon. IAU:n nykylinjan mukaisesti on antaa tukensa ammattiosastojensa paikalliselle sopimiselle.

Laki velvoittaa työnantajaa kohtelemaan työntekijöitä tasapuolisesti. Tämän vuoksi myös paikallisten sopimusten soveltaminen ulottuu kaikkiin Finnair Tekniikan työntekijöihin riippumatta jäsenyydestä. ITA:n solmimiin sopimukseen voi vaikuttaa olemalla ammattiosaston jäsen. ITA puolestaan on vahva vaikuttaja IAU:ssa. Jäsenyydellä estetään tilanne, jossa lentoliikenteen teknisistä palvelutehtävistä puuttuisi yleissitova työehtosopimus. Kahdella päällä ja yksillä siivillä lentäminen on osoittautunut vaikeaksi.

JUHANI HAAPASAARI
IAU:n puheenjohtaja

SAK:n Lauri Ihalaisen mukaan mahdollisella liittokierroksella koordinoitaisiin myös palkankorotusten tasoa ja muotoa:

Laajempaa työmarkkinaratkaisua ei kannata haudata

SAK:n puheenjohtaja **Lauri Ihalainen** ei ole haudannut ajatusta laajemmasta työmarkkinaratkaisusta seuraavalla sopimuskierröksellä. Hänen mielestään tätä vaihtoehtoa puoltaisi muun muassa talouskehityksen synkkenevät näköalat.

■ – Jos liittokierrokselle mennään, SAK tulee tiivistämään omien liittojensa välistä koordinaatiota. Yhteiset tavoitteet laaditaan myös palkankorotusten tasosta ja muodosta, Ihalainen sanoi tiistaina SAK:n työmarkkinatoimittajaseminaarissa Siuntiossa.

Yhtenäisyys ja korotustaso yllättivät työnantajat

Tulevan sopimusratkaisun hahmottelemisen lisäksi Ihalainen arvioi myös mennyttä sopimuskierröstä, jolla palkankorotukset ovat noin 9–12 prosenttia runsaan kahden vuoden aikana.

– Korotusten hajonta eri sopimusalojen välillä ei varmaan ollut niin suuri kuin työnantajat olisivat halunneet. Lisäksi kustannusvaikutus edeltävään tupokauteen verrattuna oli kaksinkertainen. Todelliset arviot ostovoimasta voidaan tehdä vasta myöhemmin, kun tiedetään tuleva inflaatio ja tulevat veroratkaisut.

– Palkankorotuksissa prosenttipainotteisuus lisääntyi ja paikallisesti jaettavien erien osuus kasvoi metalli-, pankki- ja vakuutusosalalla. Paikallinen

EK:lla ei ole enää valtakirjaa sopia palkanmuodostukseen liittyvistä asioista palkansaajakeskusjärjestöjen kanssa.

sopiminen ei kuitenkaan lisääntynyt niin paljon kuin työnantajat olisivat toivoneet.

Ihalaisen mukaan SAK:n liitot ovat kokeneet onnistuneensa liittokierroksella kohtuullisen hyvin. Erityisesti liittojen yhteistyö toimi tuloksellisesti. Vaikka laatuasiat olivat sopimusalakoh-
taisia, SAK:n sisällä niitä valmisteltiin koordinoitusti. Yhtenä esimerkkinä Ihalainen mainitsi palkallisen isyyslo-
man.

*Palkansaaja-
keskusjärjestöjen on
tarpeen laatia
yhteinen strategia
seuraavaa sopimus-
kierrosta
varten.*

SAK:n puheenjohtajan mukaan liittokierros neuvoteltiin kohtuullisen suotuisan taloudellisen näköalan vallitessa. Lisäksi kilpailu osaavasta työvoimasta herusti työnantajat sopuun.

– Nyt kansainvälisen talouden epävarmuus ja sen vaikutukset Suomen talous- ja työllisyyskehitykseen ovat synkentäneet tulevan kierroksen odotuksia. Inflaatiokin on lähihistoriaamme nähden varsin korkea ja talouden kasvuennustetta on yleisesti painettu alas päin.

Liittokierroksen merkittävin johtopäätös Ihalaisen mukaan on kuitenkin se, että 40 vuotta jatkunut laajojen talous- ja työmarkkinapolitiikkaa yhteensovittavien tuloratkaisujen kausi on päättynyt. Tai ainakin niin työnantajien EK on useampaan kertaan ilmoittanut.

– EK:lla ei ole enää valtakirjaa sopia palkanmuodostukseen liittyvistä asioista palkansaajakeskusjärjestöjen kanssa, Ihalainen kiteytti työmarkkinoiden nykytilan.

SAK:lta nelikohtainen tiekartta työmarkkinasopimukseen

Ihalaisen mukaan SAK varautuu tule-
valla sopimuskierroksella kahteen pää-
vaihtoehtoon. Ensimmäisessä vaihto-
ehdossa haetaan maan hallituksen ja
työmarkkinajärjestöjen välillä mah-
dollisuutta kattavaan työmarkkinarat-
kaisuun. SAK:n toinen vaihtoehto – ja
todennäköisempi – on valmistautua
yhdessä omien liittojen kanssa sisäises-
ti koordinoituun liittokierrokseen, jon-
ka valmistelutyö SAK:ssa ja sen liitoissa
on jo käynnistetty.

Pääministeri Matti Vanhasen halli-
tuksen ja työmarkkinajärjestöjen syys-
kuun tapaamiseen SAK:n puheenjoh-
taja Lauri Ihalainen on hahmotellut
nelikohtaisen tiekartan, jolla talous- ja
työmarkkinapolitiikkaa voitaisiin yh-
teensovittaa ja sitä kautta lähteä hake-
maan laajaa työmarkkinaratkaisua.

– Ensiksi olisi selvitettävä työmark-
kinaosapuolten kesken, onko tupojen
tilalle rakennettavissa uutta makrota-
loudellista koordinoitumallia, jossa
tulevan sopimuskierroksen palkkarat-
kaisu raamitettaisiin. Samalla pohdit-
taisiin yhteisiä pelisääntöjä paikalliselle
sopimiselle.

– Toiseksi hallituksen ja työmark-
kinajärjestöjen kesken arvioitaisiin,
miten työelämää, koulutusta ja sosi-
aaliturvaa koskevat yhteisissä valmis-
telussa olevat asiat voisivat olla mukana

uutta työmarkkinasopimista tehtäessä. Ja kolmanneksi tuposetolle annettaisiin tehtäväksi seurata, arvioida ja täsmen-
tää vuosien 2009–2010 talouden kuvaa ja keskeisissä kilpailijamaissa tehtyjä palkkaratkaisuja.

– Neljänneksi hallituksen ja työ-
markkinajärjestöjen kesken sovittaisiin säännöllisistä keskusteluista talous- ja
työmarkkinapolitiikasta. Tämä voi tul-
la ajankohtaiseksi myös siitä syystä, et-
tä vuoden 2009 talous- ja työllisyysnä-
kymät edellyttäisivät yhteisiä toimia
hyvän työllisyyskehityksen turvaami-
seksi.

Jos yhteinen näkemys talous- ja työ-
markkinapolitiikan yhteensovittami-
sesta maan hallituksen ja työnantajien
kanssa onnistuisi, valmistelut uudesta
työmarkkinaratkaisusta pitäisi Ihalai-
sen mukaan aloittaa ja ratkaisuihin tu-
lisi pyrkiä syksyllä 2009.

Palkansaajayhteistyötä tehtävä yli keskusjärjestörajojen

Sisäisesti koordinoitussa liittokierrok-
sessa Ihalaisen mielestä ydinkysymys
on, laaditaanko laatuavoitteisiin ja so-
pimuskausien pituuksiin liittyvien ta-
voitteiden lisäksi myös yhteiset työ-
voimakustannuksia ja palkkaratkaisun
tasoa ja muotoa koskevat tavoitteet eri
neuvottelupöytiin.

– Koska EK tulee joka tapauksessa
menneestä kierroksesta oppineen lisää-
mään omaa sisäistä yhteistyötään, myös
SAK:n ja sen liittojen on oltava valmiita
vähintään yhtä tiiviiseen koordinaa-
tioon. Lisäksi tuleva sopimuskierros
edellyttää myös keskusjärjestörajojen
yli menevää palkansaajien yhteistyötä.

Ihalaisen mukaan palkansaajakes-
kusjärjestöjen tasolla on tarpeen laatia
yhteinen strategia seuraavaa sopimus-
kierrosta varten ja myös sitoutua sen
toteuttamiseen.

SAK/viestintä

IAU:n kesäpäivät

vietettiin Tampereen Kylpylässä 23–24.8.2008,
ja väkeä oli kuin Koo-Veen maalilla

Arto Kujala

Voittajasta ei ollut epäilystäkään!

Arto Kujala

Sgs:n pääluottamusmies Mikko Tuunanen (toinen vas.)
lapsineen.

Arto Kujala

IAU:n ikäpolvia kypsymässä samassa padassa.

Ari Miettinen

Tampereella kaikki on suurta, myös valokuvien mittakaavavirheet. Hilavitkuttimen kyytiläisten jalat eivät käyneet yli Näsäntähtiä korkeuden.

Arto Kujala

Karaoken palkintopalli: kultaa Taru Paasio (kesk.), hopeaa Tuire Fjäder (vas.), pronssia kilpailun puolalainen jänis (oik.)

Ari Miettinen

Kyyti oli kylmää.

OSA 4.

Senor Miguel, surullisen hahmon ritari

Kirjan ja ruusun-päivää vietetään, paitsi barcelonalaisen kirjakauppiaan nerokkaan liikeidean ja pyhän Yrjön, myös kahden uuden ajan alun suurimman eurooppalaisen kirjailijan: **William Shakespearen** ja **Miguel de Cervantes Saavedran** yhteisen kuolinpäivämäärän, 23.4.1616, muistoksi.

■ Kaikki ei kuitenkaan ole aivan kohdallaan, sillä Don Quijoten luoja kuoli kymmenkunta päivää ennen vanhaa Willeä, ja Kirjan ja ruusun-päivä oli tänä vuonna 6. toukokuuta. Hämmäntävää? Eikä siinä vielä kaikki, sillä...

Mikä maa, mikä valuutta

Cervantesin kotimaa Espanja on kuin Espoo. Toista kutsutaan kansallisvaltioksi ja toista kaupungiksi, vaikka molemmilta puuttuu termien edellyttämä tunnusmerkistö. Espoon suhteen edellistä väitettä ei tarvinne perustella. Espanjan suhteen se kannattanee perustella. Espanjaan kuuluu vajaa parikymmentä itsehallintoaluetta, joilla on oma parlamentti, lippu, eräillä kieli, ja joillakin jopa veronkanto-oikeus, sekä muita itsenäisille valtioille kuuluvia tehtäviä. Alueiden rajat perustuvat useimmissa tapauksissa historiallisiin kuningaskuntiin (tai saarilla mereen) ja niiden asukkaat yleisesti hahmottavat identiteettinsä kotimaakuntansa mukaan. Kun sopassa maistuvat vielä lähimuisissa olevat: sisällissota (1936–1939), ja sitä seurannut Francon diktatuurin aika (1939–1975) sortotoimintaan, suositellaan rakkaalle lukijalle pitäytymistä omissa töissään ja olemaan kutsumatta

varsinkaan baskia tai katalaania espanjalaiseksi. Äkkijyrkkä kiivaus on nimittäin yksi harvoja maakuntia aidosti yhdistäviä tekijöitä.

Mikä mies: lapsuus,

Cervantesin hahmo saattoi olla Erno Paasilinnan mielessä, kun hän asetti ankaran diktaattinsa: Kirjailijaksi ei synnytä, pitää elää sellainen elämä, josta syntyy kirjailija. Ainakin kohtalon koura ja Cervantes itse tekivät parhaansa. Hän syntyi Kastiliassa lähellä Madridia 1547 alempaan maalaisaateliin kuuluvaan perheeseen. Hänen isänsä oli ammatiltaan parturi-kirurgi, (kiintoisa yhdistelmä), joskaan ei kuuroutensa vuoksi kovin menestynyt. On ymmärrettävää, että jos palveluntarjoaja ei kuule pitääkö leikata hiukset vai paise, kärsii hänen perheensä taloudellista kurjuutta. Tämä on jotakuinkin kaikki mitä Cervantesin lapsuudesta ja varhaisnuoruudesta varmasti tiedetään. Don Quijoten noustua espanjankielisen maailman kirjalliseksi klassikoksi ylitse muiden, on Cervantesin taustaan ja opintoihin liitetty mitä erilaisimpia suurta menneisyyttä haikailevia myyttejä. Niiden todenperäisyydestä ei kuitenkaan ole takeita.

Kreikan matkalle Cervantesilta ei jäänyt sydän vaan vasen käsi.

nuoruus,

Seuraavan kerran mielevä hidalgo me ponnahtaa esiin Napolissa 1570, Kastilian jalkaväkirykmentin palveluksessa. Vuoden nurmiporana ryynättyään ja italialaiseen renessanssikirjallisuuteen tutustuttuaan palavasilmäinen nuorukainen pääsi tositoimiin purjeh-tiessaan katolisen kirkon suojeluksessa olevan monikansallisen laivaston mukana kohti Korintin rannikkolla Kreikassa käytyä Lepanton meritaistelua. Mainittu sotatoimi katkaisi Osmanien (Ottomaanien) valtakunnan laajenemisen Välimerellä ja se oli toistaiseksi viimeinen ainoastaan soutu-kaleerialuksilla käyty kilvoittelu. (ja kokolailla reipas tappelus se olikin). Nykyään hankkeen arvioidaan maksaneen 30 000–50 000 kaatunutta, luvut perustuvat käsityk-

Hyökätessään tuulimyllyjä vastaan don Quijote ei sinällään vastustanut uusiutuvia energiamuotoja, mikäli iankaikkista ihmisen typeryyttä ei sellaisena pidetä.

seen alusten määrästä ja niiden miehityksestä eri puolilla. Cervantes oli ilmeisen urhoollinen ja vakaumuksestaan varma sotilas, sillä tuoksina maksoi hänelle vasemman käsivarren. Lisäksi hän haavoittui kahdesti rintaan. Mitä se tarkoittaisi maailmankirjallisuuden kannalta, jos saraseeni olisikin tähdännyt oikeaan käteen? Toivuttuaan haavoistaan noin puolen vuoden kulu-
tua lähti arpinen veteraani kohti Barcelonaa ja kevyttä palvelusta, mukanaan suosituskirjeitä kuninkaalle.

orjuus, vapaus, ulkoistus,

Katalonian rannikon jo siintäessä isänmaan aamunkoitossa joutui Cervantesia kuljettanut alus algerialaisten merirosvojen kaappaamaksi. Ankarasta vastarinnausta huolimatta Cervantes

tovereineen nujerrettiin ja myytiin orjiksi Algeriaan. Orjakauppa Välimeren molemmiin puolin oli kaupallisessa katsannossa sangen kätevästi järjestetty. Nimittäin merirosvojen suorittamien kidnappausten tarkoituksena ei niinkään ollut kerätä orjia työvoimaksi, jota oli kilpailukykyisin hinnoin saatavilla eteläisemmästä Afrikasta, vaan myydä orjat takaisin sukulaisilleen kotimaihinsa. Cervantesin hallussa olleet suosituskirjeet nostivat hänen markkina-arvonsa kuitenkin sellaiseksi, että sukulaisilla ei ollut varaa lunastaa häntä viiteen vuoteen. Tänä aikana hän kunnostautui pakoyritysten johtajana, ja niiden epäonnistuttua oli vähällä tulla hirtetyksi.

Cervantes palasi kymmenvuotiselta sotaretkeltään takaisin kotimaahan-

sa kirjattomana, karjattomana, varattomana ja kädettömänä. Kokemuksiltaan rikkaana hän päätti ryhtyä näytelmäkirjailijaksi, mutta 'Iberian Shakespeare', Lope de Vega aloitteli uraansa juuri näihin aikoihin jättäen muut kynäilijät täysin varjoonsa. Hetken aikaa Cervantes toimi 'Suuren Armadan' sotakomis-saarina, muonittajana, kunnes laivas-to-osasto upotettiin englannin rannikolle. Tämän jälkeen oli edessä työ verokarhuna. Kuningas oli ulkoistanut veronkannon asiamiehilleen ulkoistamisen parhaiden periaatteiden mukaisesti. Joka vuosi kruunu ilmoitti tarvitsemansa verokertymän, voutien tuli kerätä tämä summa ja vähän ylikin, sillä heidän oma palkkansa maksettiin samasta potista. Jos siis kerättävä summa jäi alle, tuli veronkantajan kaivaa omaa

kuvettaan. Järjestelmän oltua tällainen ei ole ihme, että Sevillan hyvät ihmiset heittivät Cervantesin yksissä tuumin tyrmään 1597, josta hän toki pian vapautui, luopui kurjasta työstään ja katosi.

vanhuus ja viisaus.

Ei ole tarkalleen tiedossa missä Cervantes vuoteen 1604 oleskeli, mutta siellä syntyi Don Quijoten ensimmäinen osa. Se on hämmästyttävä, viisas, koomillinen ja yleispätevä esitys hurauttamisen vaikutuksista ihmiselämään. Cervantes ei kuitenkaan ehtinyt nauttia menestyksestään kauankaan, kun hän jälleen oli, tällä kertaa ilmeisesti ilman omaa syytään, sotkeutunut oikeusjuttuun. Poistuminen julkisesta elämästä tapahtui yhtä mutkattomasti kuin ennenkin. Vuonna 1609 Cervantes asettui Madridiin asumaan ja viettää siellä loput vuotensa. Eri laisten naima- ja myötäjaiskauppojen seurauksena hän lopulta onnistui pääsemään eroon velkojistaan ja luomaan pienen omaisuuden, jonka varassa saattoi eellä. Don Quijote olisi kenties jäänyt vaille toista osaa, mikäli Cervantesin nimissä liikkunut surkea jäljitelmä ei olisi päättynyt hänen käsiinsä 1614. Vielä kerran joustavan hengen jättiläinen kokosi raskaan elämän kuluttamat vähäiset voimansa, ja saattoi suurtyönsä päätökseen.

Mysteeri ratkeaa

Cervantesin ja Shakespearen kuolinpäivämäärä on siis 23.4.1616. Espanjassa käytettiin kuitenkin tähän aikaan jo gregoriaanista kalenteria, kun taas englannissa vielä juliaanista kalenteria. Tästä aiheutuu muutaman päivän erotus. Samasta syystä muuten jotkut juhlivat lokakuun vallankumousta, vaikka se oli vallankaappaus ja tapahtui marraskuussa.

JM KOSKINEN

TUULIMYLLYT KAATUIVAT SEURAAVIEN TEOSTEN VOIMALLA:

- de Cervantes Saavedra:
Don Quijote 1-2
- Tarkiainen: Miquel de Cervantes
Saavedra elämä ja teokset
- Järvelä-Kairenius:
Don Quijoten Espanja

Hurahtanut hidalgo, Don Quijote manchalainen

■ Äkkirikastuneet haluavat helppoja huvituksia. Näin on käynyt Euroopassa toisen maailmansodan jälkeen, ja näin kävi Amerikan löytämisen (1492) ja kirjapainotaidon leviämisen jälkeisellä vuosisadalla Espanjassa. Ihanteellisromanttiset ritariromaanit syrjäyttivät ihmisten miellissä osan siitä, mitä ennen oli täyttänyt tiukka katolinen maailmanselitys. Tätä ilmiötä käsitteli Cervantes Don Quijotessaan, jos asiat halutaan äärimmilleen yksinkertaistaa. Yksinkertaistaminen on usein turhan yksinkertaista.

Don Quijoten pään sekoaminen ritariromaaneista voidaan rinnastaa yleispätevästi myös nykyajassa liikkuviin mielentiloihin. Vauras maallistunut yhteiskuntamme, jossa politiikka on kadottanut entisen kiinnostuksensa, vapauttaa ihmissieluissa piileviä voimia. Jotkut golfaavat ja väittävät naama vakavana sen olevan hyvää liikuntaa, toiset katoavat eri laihdutusmetodien putkistoon. Puutarhanhoito jakaa perheitä keväisin ja puuveneiden kunnostustyöleiriltä päädytään avioerojuristin pakeille. Nämä ovat turvallisemmasta päästä olevia harmittomia päähänpintymiä. Syvemmällä lymyävät samasta lähteestä ammentavat addiktioit, ne joiden päässä hämmästyttävät vankila, mielisairaala ja hautuuma.

Cervantes antaa päähenkilönsä tulla useaan kertaan mukiloiduksi ja nöyryytetyksi hairahtuneen tajuntansa vuoksi. Verrattomana vastakohtana isännän seikkailulliselle intohimolle on kaikkeen äärimmäisen käytännöllisesti suhtautuva aseenkantaja Sancho Panza. Cervantes kuvaa taitavasti ihmisluonteiden rajatyypit: toiset tarvitsevat ennen kaikkea sielun, toiset ainoastaan ruumiin ravintoa. Ritarin surullinen hahmo kuitenkin kehittyä romaanissa tragikoomiseen suuruuteen ja selkeyteen, josta käsin järjellisen maailman mieletön meno asettuu mittakaavaansa. Kuoleman lähestyessä mielenhäiriö asettuu, ylimalaisen hyvyyden ja ymmärryksen ihmistä kohtaan tullessa tilalle.

Cervantesin Don Quijote on luonnollisesti voimallisimmin vaikuttanut espanjankieliseen kirjallisuuteen. Merkittävimmistä suomalaiskirjailijoista Kivi on ehkä eniten Seitsemän Veljeksen rakenteessa hyödyntänyt esikuvansa innoitusta. Mika Waltarin historiallisissa romaaneissa on myös selkeää Cervantesilaista matkakuvausta. Seuraavan Unionin 5/2008 klassikko matkaakin lääkärin seurassa yli tunnetun maailman, jos en välillä hurahda miinkään muuhun.

JM KOSKINEN

Jatkuvan yt:n periaate

Legendaarinen laulaja-lauluntekijä Bob Dylan kiersi taannoin maailmaa keikkakiertueella, jonka nimi oli lakonisesti "Never ending tour". Sama ajatus on viimeaikoina tullut mieleen myös lentomatkailualalla käytännössä kokoajan jatkuvien yt-neuvottelujen suhteen. Onkohan Finnairissa ja muissakin lentobisneksessä toimivissa yrityksissä alkanut ajanjakso, jonka nimi voisi olla osuvasti "Never ending yt"?

Yt on sinänsä positiivinen kirjainlyhenne yhteistoiminnasta, jossa jopa lainsäädännöllä työnantaja on veloitettu neuvottelemaan yhtiön asioista yhdessä työntekijöiden kanssa. Valitettavasti lyhenne liitetään yleensä ainakin julkisuudessa lomautuksiin ja irtisanomisiin.

Finnair-konsernin neuvotteluissa on alkanut vaihe, jossa henkilöstöjärjestöille on esitetty irtisanomisten vaihtoehtona 5 % palkanalennusta kautta linjan. Tässä kuviossa yhtiö saavuttaisi n. 25 miljoonan euron säästöt 2009 loppuun mennessä. Kun tähän lasketaan yhteen 25 milj. edestä muita ideoituja säästöjä, päästäisiin haluttuun 50 milj. säästöön.

Jos (ja kun) tällä toimenpiteellä sitten saavutettaisiin tuloksia tulokseen 2009 osalta, niin rahoista ainakin osa maksettaisiin henkilökunnalle takaisin!? Kuulostaa ikään kuin osakeannilta tai pikavipiltä. Mutta keneltä meistä heltiäisi "ylimääräinen" tonni pari lainaksi omalle työnantajalle?

Toisena vaihtoehtona on esitetty palkkojen jäädyttämistä nykyiselle tasolle 2009 loppuun asti. Tällä saavutettaisiin n. 20 miljoonan euron säästö.

Ja se on selvä, että jos näihin ei mennä, niin kunnian kukko ei ainakaan laula.

Mistä sitten oikeasti on kyse, kun koneet lentävät melkein täysin ja ainakin tuottavaan työhön tarvitaan jopa lisää työvoimaa? Myös uusia koneita saapuu taivaalta harva se viikko. Liekö siis niin, lentotärpätin kirottu kallistuminen pakottaa jo alan palkkoja alaspäin? Laajassa kuvassa voisi jo kiroilla, että kyseessä on markkinavoimien tulonsiirto kuormaaja Pekalta ja lentoemo Tiinalta suoraan Sheikki Ali Hassanille. Fredrik tosiaankin tiesi faktat jo muinoin!

Lentojakkaroiden 15 % ylikapasiteetti Euroopassa aiheuttaa viisaampien mukaan markkinoilla tilanteen, jossa lippujen hintoja ei auta juuri nostaa, koska silloin puolestaan Mikko Matkaaja nostaa kytkintä ja siirtyy kaiken maailman Raijojen ja Airien kyytiin.

Mutta ikään kuin aavistaen kaiken katoavaisuuden IAU:n työehtosopimuksessa on sovittu vuotta 2009 koskien siitä, että "osapuolet tarkastelevat huhti–toukokuun aikana sopimuksen tavoitteiden toteutumista sekä arvioitavissa olevia talouden ja työllisyyden näkymiä lentoliikenteen palveluissa".

Ei oikein parhaalta näytä! Ja ensin olisi pohdittava, kuinka suojautua jo alkaneen syksyn kylmältä viimalta.

Viisautta lieene pystyä toimimaan tilanteen edellyttämällä tavalla. Lihavat ja laihat vuodet vuorottelivat jo Vanhassa Testamentissa, tosin ilman yt-neuvotteluja, joten ei muuta kuin "yhtä köytä"-yhdistyksen hengessä eteenpäin.

PEKKA KÄHKÖNEN

Kirjoittaja on Northport Oy:n pääluottamusmies

”

Mutta keneltä meistä heltiäisi "ylimääräinen" tonni pari lainaksi omalle työnantajalle?

”

Pääluottamusmies Ari Kääriäinen ja työsuojeluvaltuutettu Merja Kananen ovat mukana luomassa uusia rutiineja RTG:n Helsingin ja Tampereen alueelle.

Uutta yrityskulttuuria luomassa

■ SAS Ground Services Finland Oy:n ja Northport Oy:n luovutettua tulopalvelutoimintansa RTG Ground Handling Oy:lle 16.4.2007 syntyi tarve valita yritykseen uudet edunvalvojat. Vuoden 2007 marraskuun alusta pääluottamusmiehenä on toiminut **Ari Kääriäinen** ja työsuojeluvaltuutettuna **Merja Kananen**.

Alku on ollut molemmille hyvin haasteellinen, tehtävää on ollut riittävästi. Uudet tavat ja uudet rutiinit vievät oman aikansa tullakseen hyvin toimiviksi. Samaa kieltä puhumaan oppiminen ja myös sanojen samoin ymmärtäminen vaatii aikansa. Kahden eri yrityksen toimintakulttuurin yhdistäminen uudeksi RTG:läiseksi tavaksi toimia on hiljalleen muotoutumassa. Yhteisen halun ja päämäärän löytyminen avaa portit hedelmälliselle ja toimivalle yhteistyölle.

Pääluottamusmies

Ari Kääriäinen

Lähellä lentokenttää Vantaan Kartanokoskella vaimon ja koiran kanssa asuva Ari on syntyään helsinkiläinen. Harrastuksista lenkkeily koiran kanssa ja ilman antaa fyysistä kuntoa jokapäiväisen elämän laadun parantamiseen,

kuitenkin lasketteluharrastuksessa vioittunut polvi asettaa omat rajoituksensa. Matkustelu on myös mieluisaa kuten hyvin monilla lentoliikenteessä toimivilla, tauti tarttuu.

Syksyisin sienimetsät raikkaine ilmoineen ja upeine väreineen houkuttelevat. Rakkain harrastus kuitenkin on veneily. Omalla veneellä liikkua unohtuvat monet murheet ja huolet, on vain meri ja aikaa nauttia sen suurenmoisesta tunnelmasta. Harrastuksista huolimatta Arin on hyvin vaikea viettää vapaata ajattelematta työpaikan asioita, sillä onhan kysymyksessä työkaveri- ja viihtyvyys.

Ari tuli vuonna 1988 Finnairille alakuormaajaksi. Hän on tehnyt useita töitä jo Finnairin aikana, mm. lentotoimiston valvojana ja maakuljetusvalvojana.

Vuonna 2005 kun maakuljetukset ulkoistettiin Ari jäi Nopoon hoitamaan taksilaskujen tarkistusta ja ylläpitämään koulutusrekisteriä. Samalla Ari koulutautui työaikasuunnittelijaksi vakuutusyhtiö Ilmarisen avustamana.

Vuonna 2006 Ari irtisanottiin tuotannon- ja taloudellisiin syihin vedoten. Kesällä vuonna 2007 Ari pääsi RTG:lle vastaanottovirkailijaksi.

Marraskuun alusta viime vuonna Ari aloitti RTG:n luottamusmiehenä samanaikaisesti työsuojeluvaltuutetun kanssa. Ari on Finnairiin tulostaan lähtien kuulunut jäsenenä IAU:hun. Ammattiyhdistys toiminnan tuntemusta Ari on kartuttanut toimimalla kahden eri ammattiosaston johtokunnassa, alussa Lentoliikenteen Esimiehet ja Toimihenkilöt ry:ssä ja tämän lopetettua toimintansa Suomen Siviililento- liikennevirkailijat ry:n johtokunnassa. Ari ja Merja tuuraavat toisiaan lomien aikana, jolloin luonnostaan syntyy yhdessä tekemisen malli.

Luottamusmieskauden alku on ollut erittäin haastava. Tulkintojen erimielisyydet ovat johtaneet ristiriitoihin joita on selvitelty usein myös IAU:n avulla. Liiton tuen Ari näkee erittäin tärkeänä toimessaan. Ilman liiton tuomaa selkänöjää meno olisi liiankin haasta-

Ari ja "Corvette" parkkeerattuna kotimaan terminaalissa.

vaa ja yksittäinen toimija tuntisi itsensä voimattomaksi. Arin toivelistan kärjessä onkin yhteisten tulkintojen löytyminen työehtosopimusasioissa. Hyvä olisi myös saada riittävästi aikaa luottamustehtävien hoitoon, varsinkin kun toimialue ulottuu Helsingistä Tampereelle. Asioiden selkeytyessä työilmapiirikin selkeytyy ja toiminta työpaikoilla on kaikille osapuolille vaivattomampaa. Toivelistalta löytyy myös toivomus puolin ja toisin avoimesta mielestä ja tahdosta löytää toiminnalle yhteinen päämäärä ja tapa saavuttaa se. Keskeneräisten asioiden ratkaisua odotellessa...

Työsuojeluvaltuutettu Merja Kananen

Kotkassa syntymässä käynyt Merja vietti lapsuuden ja osan nuoruuttaan Savossa. Vuonna 1987 Merja muutti Helsinkiin. Nykyinen asuinpaikka on

Martinlaaksossa, jossa Merja asustaa 15-vuotiaan poikansa ja koiransa kanssa. Kirjallisuus on Merjan suuri rakkaus, erityisesti runot, löytyyhän Merjalta lausujan taustaa. Syksyisin mieluinen vapaa-aikaan liittyvä harrastus löytyy metsästä, marjastus ja sienestys ovat joka syksyinen mieluisa pakko. Marjastukseen liittyy myös paikka joka on Merjan mielestä maailman paras, Saukkoaranrinteellä on mieltä rauhoittava vaikutus, jylhän maisemansa ja vain metsän äänien johdosta. Merja haluaisi viettää siellä huomattavasti enemmän aikaansa, ehkä sitten joskus.

Vedonlyönti silloisen poikaystävän kanssa innosti Merjan hakeutumaan Finnairille töihin vuonna 1988. Finnair Cateringin ruokapakkaamo oli hänen ensimmäinen työpisteensä. Seuraavana vuonna Merja siirtyi löytötavaratoimistoon, josta -90 lähtöselvitykseen.

Samana vuonna hän kuitenkin siirtyi jo tulopalveluun. Liikkeenluovutuksen yhteydessä 16.4.2007 Merja siirtyi RTG:n tulopalveluvirkailijaksi.

Merjakin on ollut IAU:n jäsen Finnairille tulostaan lähtien. Hän on toiminut myös jakson Siviililentoliikenteen Työntekijät ry:n johtokunnassa, joten ay-liikkeen toimintatavat eivät tulleet yllätyksenä, kun työsuojeluvaltuutetun tehtävät alkoivat marraskuun alussa viime vuonna.

Työsuojeluasioita on ollut paljonkin, jotka on ratkaistu työsuojelupäällikön kanssa hyvässä yhteisymmärryksessä. Molemmilta löytyy tahtotilaa turvallisen työympäristön luomiseen. On aloitettu nostotekniikoiden koulutus, ei vain uusille, vaan vanhemmat ja kokeneemmat on myös haastettu opettelemaan tukielinten kannalta oikeita nostotasentoja. Työsuojelutoimikunta on aloittelemassa työhyvinvointikartoitusta ja tulosten tultua valmistautumassa sen osoittamiin toimenpiteisiin.

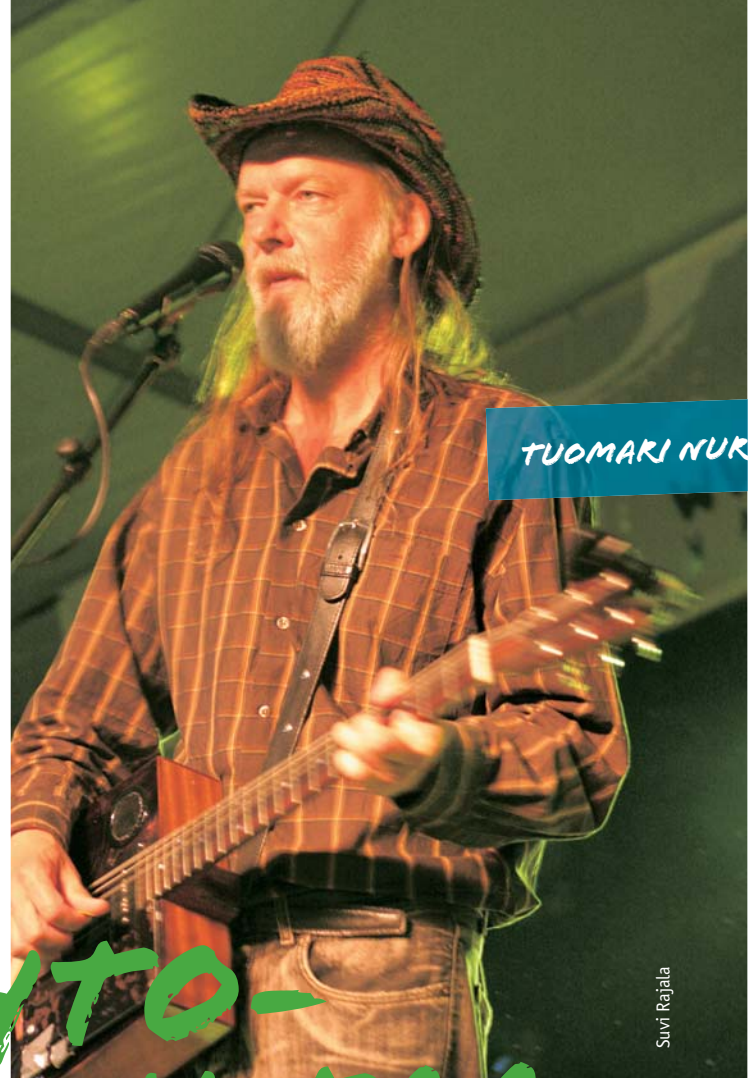
Tulopalveluvirkailijan asiakaskontaktit ovat pääsääntöisesti negatiivisia, laukku hävinnyt, tämän tilanteen kääntäminen tyydyttävään ratkaisuun on aina haasteellinen. Asiakkaat ovat nykyisin huomattavasti aggressiivisempia kuin muutamia vuosia sitten, minulle ensin ja kaikki huomio, muista ei tarvitse välittää. Hyvinkin ikäviä tilanteita sattuu, jopa fyysinen koskemattomuus on ollut uhattuna. Merjaa ihmetyttää, että esimerkiksi 2-hallin tulopalvelutiskin eteen ei ole saatu pleksejä turvaamaan työntekijöiden koskemattomuutta ja suojaamaan heitettyiltä esineiltä. Ikävien tilanteiden jälkeen on aina työkaverien kanssa puhumalla purettu paha olo, työkaveri on hyvä kuuntelija koska hetken kuluttua hän on se joka tarvitsee apua. Olisiko tässä jonkin asteisen koulutuksen paikka, miten käsitellä yhdessä tällaisia ikäviä tapahtumia?

Tulevaan aikaan Merja katsoo toiveikkaana, koska yhteinen tahto ja halu ovat löytäneet hyvän työilmapiirin luomiseen.

Teksti ja kuva: ERKKI LUOTO

JENNI VARTIAINEN

TUOMARI NURMIO

VAIHTOEHTO- JA VALTAVIRKTA

37. Työväen Musiikkitapahtuma Valkeakoskella 23.–27.7. tarjoi yleisölle kiintoisan kattauksen kotimaamme musiikin kärkinimiä.

■ Musiikkityyliä kirjon vaihteluväli oli Merikanto-konsertista asenneillan Kohu-63 punk-hurjasteluun. Kuljetusliitoista AKT ja VML olivat mukana järjestämässä Pikitie ja raiteet vie -konserttia, jonka kestäessä **Pelle Miljoona & Unabomber** perustelivat siskolle lähtöaikeitaan mm. moottoritien lämpötilalla.

ENSIMMÄISENÄ PÄIVÄNÄ (KE 23.7.)

Tapahtumateltan pääesiintyjät olivat soittolistojen suosiota nauttivat nuoret naisartistit **Chisu** ja **Jenni Vartiainen**. Chisu on omaksunut paljonlaisesti vaikutteita varhaisesta Bristol soundista, ja sen keskeiseltä tuottajalta

Nelle Hooperilta, josta jäljet johtavat myös **Björkiin**. Illan kuningatar oli kuitenkin **Jenni Vartiainen**, jonka heikunallisen viileä esiintyminen sai festarirepussa olleet vaihtosukatkin pyörimään jaloista.

TOISENA PÄIVÄNÄ (TO 24.7.)

Satunnaisen festivaalimatkaajan kortteerissa yöllä järjestetty spontaani **Thin Lizzy** -varjohappening söi tyystin innon jäädä seuraamaan **Dannyn** showta. Kaupungin huvielämässä soittaneet trubaduuri ja duo-kokoonpanot toimivat erinomaisena palauttavana harjoitteena ennen viikonlopun finaaleja.

KOLMANTENA PÄIVÄNÄ (PE 25.7.)

Yksi tapahtuman ehdottomista kohokodista koettiin **M.A Nummisen** ja **Pedro Hietasen** esittäessä ensin mai-

M.A. NUMMINEN

Kumpi on enemmän vinossa, taiteilija vai ympäröivä maailma?

nitun tuotantoa. Tällä kertaa vuorossa olivat aikoinaan radion soittokieltoon joutuneet laulelman helmet, kuten: Nuoren aviomiehen on syytä muistaa, Rakastuneessa ihmisessä ja Jenkka ulkosynnyttimistä. Eri tutkielmiin ja oppikirjoihin sävelletyt teokset muuttuivat Nummisen jäljittelemättömän tyylin kynissä niin suurenmoisen epäilyttäväksi, että mikäli viestintävirasto olisi tehtäviensä tasalla, ne kiellettäisiin uudestaan. Illalla soittaneet **Kauko Röyhkä & Riku Mattila** yhtyeineen, sekä **Freud Marx Engels & Jung** palauttivat elävänä mieleen ajan ennen levy-yhtiöiden, soittolistojen ja idols-kilpailujen hirmuvaltaa. Myöhemmin vuoronsa saivat myös **Scandinavian Music Group** ja **Jonna Tervomaa**.

NELJÄNTENÄ PÄIVÄNÄ (LA 26.7.)

Lauantai-illan huuman potkaksi käyntiin **Agit Prop**, joka vanhaan malliin tiukkui paatosta jaloa. Tämän jälkeen vauhti vain kiihtyi jo mainitun **Pelle Miljoona &**

Unabomberin kiivettyä pulpettiin. Pelle ei ole festivaalimatkaajan erityissuosikkeihin koskaan kuulunut, mutta hänen asemaansa rock-musiikin yhteiskunnallisena härttäjänä ei voi kiistää. Sitä paitsi Väki-valta ja päihdeongelma, sekä Olen työtön, kuuluvat kaanoniin.

Viikon henkilökohtaisesti vaikuttavimman tuokion järjestivät **Tuomari Nurmio ja Hunajaluut** suorittamalla retrospektiivisen katsauksen Nurmion tuotantoon. Nurmio on monesti ollut suomalaisen musiikin valo yössä, ja aina hän on astunut koputtamatta rakastavaisten huoneeseen. **Olavi Uusivirran** keikan aikana istui kirjoittaja jo saunassa järven rannalla, Hämeen helteisen heinäkuun yön laskeutuessa.

VIIDENTENÄ PÄIVÄNÄ (SU 27.7.)

Hän lepäsi.

‘ZEKE’ VAARA

Kirjoittaja ei ole sukua taiteilija Tero Vaaralle

Suvi Rajala

Rakennusliitto rakentaa, Tötterssön kaa-
taa. Vasemmalta: Valtteri Valo, Kyösti Jär-
velä, Juho Puronaho, Esko Järvelä, Vesa
Laasanen ja Antti Perälä.

SIELTÄ MISSÄ AITA ON KORKEIN

■ Kaustisen kylä, keskisellä Pohojan-
maalla seisoo erään mäen pohjaisella
rinteellä, liki Kruunupyyn lentoasemaa
(38 km). Kuntatiedote Kaustisesta väit-
tää siellä nasustavan rapiat 4 300 nasu-
kasta. Tämä ei voi pitää paikkaansa, sil-
lä merkittäviä muusikkoja on sieltäpäin
liikkeellä enemmän kuin Helsingistä
(572 354 kesäkuu 30. 2008)

Tässä heistä kuusi: Tötterssön.

Tötterssön vetää ylistäviä adjektiiv-
veja puoleensa kuin vastarinne suo-
raa tulta. He ovat nuoria, raivokkaita,
taitavia, hyvännäköisiä (Esko, ne 40e
osoittamalleni tilille) valloittavia ja tä-
mä kaikki superlatiivissa. Ryhti ja tahti,

jolla tanner tömisee ja aita kaatuu, ha-
kee vertaistaan, ja löytääkin sen Kausti-
sen aikaisemmista suuryhtyeistä ja pe-
limanneista: Konsta Jylhästä, Viljami
Niittykoskesta, Kankaan Pelimanneis-
ta, JPP:sta ja muista. Kun soittajaluette-
lissa lisäksi vilahtelee nimet Valo ja Jär-
velä, alkaa kansanmusiikkia enemmän
seuraaville sekä taudin, että taustan
määritys olla selvä. Tässä emme pal-
jon enempää voisi erehtyä. Tötterssön
on nimittäin yhtye, jonka musiikillisia
lähteitä puhkeaa mitä yllättävimmissä
paikoissa. Yksi uljaimmista rajan yli-
tyksistä on vanha työväen laulu Vapaa
Venäjä, jossa paitsi keisarit myös veri-

set julmurit saavat suurimpaan tarpee-
seensa. Loistava esimerkki siitä, kuinka
kollektiivisessa tajunnassa lokeroidut
työväen- ja kansanmusiikki lyövät kät-
tä ja karkaavat alueelle, jossa skribentti
kulttuurikriitikkokin joutuu ymmäl-
leen.

Pojat keikkailevat säästeliäästi opin-
tojen ja muiden nuorille miehille omi-
naisten rientojensa vuoksi. Vaan kun
sattuu kohdalle, niin kuunnelkaa ja va-
listukaa.

FIDDLE GASTRO

Kirjoittaja on uskollinen
viulumusiikin ja
hyvän ruuan ystävä

”

*Rauhanomaiselle
Ruotsille jäi suurvalta-
ajastaan juutin
täydeltä traumaa.*

”

... ja puoli valtakuntaa

Hyvä Kalle, (Snälla Carl den sextonde Gustaf),

Rohkenen nyt lähestyä teitä suoraan, johtuen siitä, että sekä T. Halonen, M. Vanhanen mutta varsinkin se yksi Reinfeldt kieltäytyvät vastaamasta kirjeisiini. Pyydän siis mitä nöyrimmin, että te, Ruotsin kuningas ja Ponte Corvon ruhtinas, korjaisitte 200-vuotisen erheen ja ottaisitte Suomen kansan taas suojelukseenne ja alamaiseksenne. Alamaaisina me olemme kenties maailman parhaita.

Miksi valtioidemme siis tulisi mitä pikimmin liittyä yhteen:

Urheilu: Sundin tekisi viimeisen 10 sekunnin aikana jotain muuta maata vastaan kaksi maalia ja jalkapallomaa-joukkue pääsisi aina kisoihin. Ruotsi-Suomi yleisurheilumaaottelussa kaikki voittaisivat.

Kulttuuri ja tiede: nobelisteja tulisi kättelyssä kaksi lisää ja Ahtisaarikin saisi lopulta rauhanpalkinnon. Siitä pitäisi huolen lobbaustoimisto Libbonen& kehittyvien maakuntien kaunaiset satraapit. Euroviisuissa maallamme olisi muitakin esiintyjä kuin esipuberteettiin jämähtäneitä karvapäitä.

Historia ja lääketiede: syntyisi ainutlaatuinen mahdollisuus perusteellises-

ti vertailla Karjalan männyn ja Tanskan pyökin aiheuttamia päävammoja, eritoten ns. turvallisuusvaje-mielisyyden oireyhtymää.

Talous: SAS ja Finnair yhdessä olisivat koko maailman suurin ja kaunein 60 asteen leveyspiirin pohjoispuolella toimiva lentoyhtiö. Kysymys Joulupukin oikeasta kotimaasta ratkeaisi.

Lehdistö: muutaman missinkuikelon, ex-tangoprinsessan ja päihtyneen urheilijan sijasta olisi koko liuta päihtyneitä urheilijoita ja oikeita prinsessoja.

Koulutus: keskustelu pakkoruotsin tarpeellisuudesta lopultakin päättyisi.

Politiikka: monarkiassa Niinistöä ei voi valita presidentiksi.

Tässä oli vain muutamia nopeasti hahmoteltuja perusteluja valtioidemme yhdistymiselle. Niitä löytyy kyllä lisääkin.

Jos Vanhanen ja Halonen vielä heittäytyvät hankalaksi, niin ainahan voit huolestua ruotsalaisten asemasta Suomessa, ja panna Ahvenanmaalla ja Torniossa konventionaalisin aseain vähän ranttaliksi. Niin että Du gamla, du fria vaan, vastausta odotellessa.

Nöyrin subjektinne,
(tuleva itämaan käskynhaltija?)

Leo Bardy

SUURET ja pienet ympyrät

■ Matkatavaroiden ylipainorajoituksia asetettaessa ei SAS Ground Services Finland Oy:n aulakuormaaaja **Dorian Collaku** tarvinnut huomioida. Kun henkilökohtainen ennätys moukarinheitossa on 76.96 m, siirtyvät painavimmatkin 'veskat' puuskuttamatta kärryyn. Collaku edusti äskettäin päättyneissä Pekingin olympialaisissa ensisijaisesti synnyinmaataan Albaniaa, mutta myös 'bagaasiaulan' hienoja leka-perinteitä ja IAU:ta. Olympialaiset olivat hänelle jo toiset.

Kotkien maa,

Shqiperia on Albanian nimitys sen omalla kielellä. Adrian- ja Joonianmeren risteyksessä sijaitsevan valtion pääkaupungissa, Tiranassa, syntyi 31 vuotta sitten siinä määrin reipas poika, että äiti ei lopulta keksinyt enää muuta keinoa, kuin yllyttää rasavilli yleisurheilemaan. Aluksi poika harrasti lajeja monipuolisesti, mutta erikoistui sitten tosimiesten lajiin: moukarinheittoon.

Pohjanmaa

Suomeen, Kuortaneelle, Collaku muutti 1997, opiskelemaan ja hakemaan uutta näkemystä valmennukseensa. Ja löysi myös. Syksyllä 2005 Top Athletic ohjelmasta pari vuotta ai-

Kaiken toiminnan lähtökohta on, että hanska pitää.

emmin valmistunut tradenomi muutti vaimonsa Elinan kanssa Espooseen. Nyt perheeseen kuuluu myös puolitoistavuotias Silvia. Perheen vapaa-ajasta luopuminen urheilun hyväksi on aika-ajoin vaikeaa, kuten ovat työajat lentoasemallakin, mutta perhe myös antaa uusia voimia ja asetta arvot kohdilleen. Kenties tasapaino on löytynyt, siitä todistavat paitsi olympiaedustus, myös tänä vuonna heitetty oma ennätys ja Suomen mestaruus pronssi Kalevan Kisoissa, vaikka valmistautuminen tapahtuiikin työmaalla. Aulakuormaaajan työ on fyysistä ja siten lajia tukevaa, mut-

ta toistoinen ei varsinaisesti herkkyyttä lisäävää. Työporukka 'bagaasissa' on ottanut Collakun hyvin vastaan ja hän on viihtynyt mainiosti.

Maan tavalla

Suomi on heittolajien maa saappaan- ja kännykänheitosta alkaen. Kysyin lopuksi: paljonko mahtaisi mennä samsonitella? Vastaus: tätä lajia ei tietenkään voi harjoitella, mutta teoriassa luultavasti noin 15 metriä, japanilaisella kymmenen. Mikäli laji tulisi kilpailuvalikoimaan, työkavereistani löytyisi varmasti kovia ja motivoituneita kilpakumppaneita.

JM KOSKINEN

Liitto MasterCard – yksi kortti, monta etua

Hanki nyt oman liittosi näköinen Liitto MasterCard –kortti, johon sisältyy kansainvälisen maksuaika- ja luottokortin tarjoamat edut:

- 1 000 – 5 000 euron luottoraja päivittäisostoksia ja suurempiakin hankintoja varten
- korotonta maksuaikaa keskimäärin 30 päivää
- käteisnostot sekä kotimaassa että ulkomailla
- Internet Ostoturva –vakuutus ja Kodinturva–vakuutus
- Avainasiakkaanamme saat kortin ilman vuosimaksua

Hae korttia verkkopankissa osoitteessa www.nordea.fi tai liittosi jäsenetusivujen kautta. Lisätietoja saat Asiakaspalvelusta 0200 3000 (pvm/mpm) ma–pe 8–20.

Avainasiakkaalle MasterCard-korttiluoton todellinen kulut huomioiva vuosikorko on 12,37 % (06/2008). Laskennassa on käytetty 3 kk euriborkorkoa, 7,5 %:n marginaalia sekä 2 000 euron käytössä olevaa luottoa. MasterCard-luoton myöntää Nordea Rahoitus Suomi Oy. Vakuutukset myöntää vakuutusyhtiö AIG Europe S.A. (sivuliike).

Teemme sen mahdolliseksi

Eläketurva alkaa 18 ikävuodesta

Työeläkettä karttuu nyt nuorillekin

Miltei kaikki ansiotyötä tekevät kuuluvat työeläketurvaan. Palkkatyössä ainoa ehto on, että kuukausitulojen on oltava noin 47 euroa kuukaudessa. Nuorellekin työntekijälle eläkettä karttuu hänen täytettyään 18 vuotta. Muutos astui voimaan vuoden 2005 alusta.

■ Työeläke on ikään kuin puu, mitä kasvatetaan koko työuran ajan. Taimikin tarvitsee juurtumista päästäkseen kunnollisen kasvun alkuun. Vastaavasti työeläkkeen perustana ovat jo 18 ikävuoden jälkeen tehdyt kesätyöt ja muut pätkät sekä ammattitutkintoon johtavasta opiskelusta karttuva eläke.

Eläkekarttuma 18 ikävuodesta voimaan 2005

On huomattava, että ikärajan muutos ja muut edut astuivat voimaan vuoden 2005 alusta ja ne vaikuttavat sen jälkeiseen aikaan. Aiemmin eläke alkoi karttua 23 ikävuodesta, joten täysimääräisesti uudistuksista voivat nauttia 1.1.1987 tai sen jälkeen syntyneet.

Ikävälillä 14–23 tehdystä työeläkevakuutetusta työstä on maksettu eläkemaksua ennen vuotta 2005, mutta tuolloisilla ansiotöillä ei ole vaikutusta työeläkkeeseen, lukuun ottamatta työkyvyttömyyseläkettä.

Työeläkettään voi tarkistaa

Nuoresta ihmisestä tuleva eläke tuntuu vielä kaukaiselta asialta. Silti yli 18-vuotiaan ei pitäisi nähdä palkastaan pidätettyä eläkemaksua ylimää-

räisenä kulueränä, vaan kyseessä on merkki siitä, että työeläkeasiat ovat kunnossa.

Työeläke on lakisääteinen. Vaikka työnantaja laiminlöisi työeläkevaikuttamisen, eläketurva kuuluu työntekijälle. Työsuhteensa voi tarkistaa vuosittaisesta työeläkeotteestaan tai netistä osoitteesta www.tyoelake.fi. Niistä saa ohjeet myös korjauspyyntöjen tekemiseksi.

Eläkettä voi tarvita jo ennen vanhuutta

Nuorten ja kaikkien muidenkin kannattaa pitää varansa, vaikka heille tarjottaisiin suurempaa palkkaa ilman verokorttia. Pimeä työ nimittäin ei anna oikeutta työeläkkeeseen. Huonosti hoidettu taimi ei ehkä koskaan kasva sellaiseksi puuksi, jota sitten tulevaisuudessa tarvitsee. Työeläkettä maksetaan, kun tulee vanhaksi. Se antaa myös toimeentuloa, jos menettää työkykynsä. Lisäksi perhe voi saada eläkettä, jos perheen huoltaja kuolee.

ELÄKETURVAKESKUS

LISÄTIETOJA:

www.tyoelake.fi > nuoret aikuiset
ja www.etk.fi > vakuuttaminen

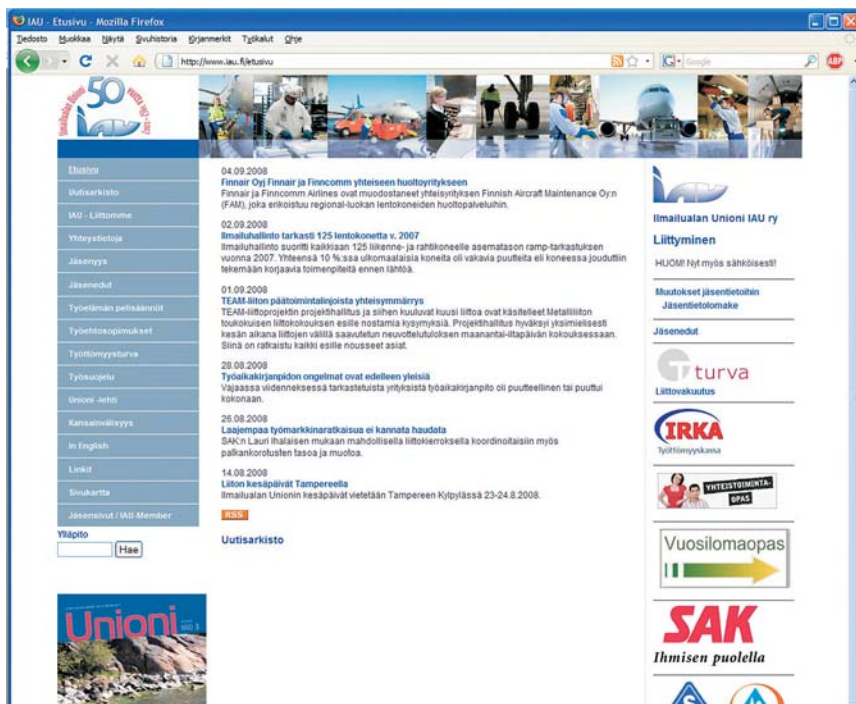
Pekka Kainulainen

Nyt 18 - ennen 23

■ Yleisen työeläkelain TEL:n alkuperäinen karenssi oli lain voimaantullessa 1.7.1962 puoli vuotta. Niinpä alle kuuden kuukauden työsuhteita ei muutenkaan otettu huomioon eläkkeen karttuma-aikaa laskettaessa. Jo tuolloin kohta 50 vuotta sitten lyhyet työsuhteet olivat yleisempiä nuoremmilla henkilöillä, joten ne eivät olisi tulleet muutenkaan mukaan eläkelaskentaan. TEL:n voimaantuloaika lyheni vähitellen. Silti vasta vuodesta 1998 kaikki ansiotyöt ovat tulleet mukaan eläkekarttumaan niiden pituudesta huolimatta, ja jos ne muuten täyttävät eläkevakuutuksen ehdot.

Vuodesta 1993 alkaen kaikista palkoista on peritty suhteellisesti samansuuruinen työntekijän maksuosuus, joka tänä vuonna on 4,1 prosenttia alle 53-vuotiailla. Oikeastaan vasta tässä vaiheessa nuorten 23 ikävuodesta alkavaan karttumaan havahduttiin. Nuoren kesätyöntekijän pienessä tilissä 4,1 prosentin osuus tuntuu tietysti suurelta lovelta, jos hän ei maksa veroja. Asiaa ei auttanut, että ennen 23 ikävuotta tehty ansiotyö tuotti oikeuden työkyvyttömyyseläkkeeseen, sillä sen tarve niin nuorilla on harvinaista.

Karttuma ja vakuuttamisen alaikäraja yhdenmukaistuivat 18:aan ikävuoteen vuoden 2005 alusta. Tätä aiemmin alle 23-vuotiaana tehty ansiotyö ei vaikuta työeläketurvaan, vaikka nämä ansiot ilmoitetaankin työeläkeotteella.

Sähköistä viestintää

Liiton sähköinen tiedottaminen tapahtuu www.iau.fi nettisivujen kautta. Sivuilta löytyy myös linkki jäsenistön omille sivuille.

■ Kaikille avoimilla nettisivuilla on mm. uutisia, tietoa työsuhteen pelisäännöistä, sekä liiton ja luottamushenkilöiden yhteystiedot. Lentoliikenteen palveluja koskeva yleissitova työehtosopimus löytyy sivun vasemman reunan valikoista. Myös työttömyyskassan sivuille on oma linkki.

Jäsensivujen kautta tiedotetaan liiton toiminnasta ja tehdyistä sopimuksista. Sivuille pääsy vaatii kirjautumisen. Suora linkki jäsensivuille löytyy www.iau.fi -sivujen vasemman reunan linkkilistalta. Kirjautumiskuna löytyy myös osoitteesta: <https://member.iau.fi/login>

Käyttäjätunnukset hukassa?

Monille tuntuu olevan ongelmana se, että käyttäjätunnukset ovat hukassa. Jos jäsenkortin mukana tullut saate-

kirje on vielä tallessa, löytyvät tunnukset siitä.

Jos sähköpostiosoitteesi on tallennettu member-järjestelmään, saat tunnuksesi sähköpostiisi kirjautumiskunan alareunassa olevan painikkeen avulla. Valitse ensin hiirellä teksti "Forgot your password?" Tällöin avautuu seuraava ikkuna, johon voit kirjoittaa järjestelmässä jo olevan sähköpostiosoitteesi. Jos järjestelmä tunnistaa osoitteesi, se lähettää tunnuksesi sinne.

Mikäli järjestelmässä ei ole sähköpostiosoitettasi, saat tunnukset lähettämällä sähköpostitse liittoon pyynnön niiden toimittamisesta.

Jos sinulla ei ole sähköpostia, voit saada tunnuksesi myös soittamalla liittoon. Tarvittavat yhteystiedot löytyvät tämän lehden takakannen sisäsivulta.

Trukin-kuljettajille pätevyysvaatimukset

■ Koneiden ja muiden työvälineiden käyttö- ja tarkastusvaatimukset uudistuvat ja tehostuvat. Samalla työnantajan vastuu työvälineiden kunnossapidossa lisääntyy. Vuoden 2009 alussa voimaan tulevan asetuksen tavoitteena on parantaa työturvallisuutta.

Asetus tuo myös trukinkuljettajille pätevyysvaatimukset. Trukin ja henkilönostimen kuljettamiseen työpaikalla tarvitaan ensi vuoden alusta lukien työnantajan lupa. Ennen luvan myöntämistä työnantajan on varmistettava, että työntekijällä on riittävät taidot käyttää työvälinettä. Myös torninosturin- ja ajoneuvonosturin kuljettajan pätevyysvaatimukset täsmentyvät.

Työnantaja on asetuksen mukaan vastuussa siitä, että työväline pysyy turvallisena koko sen käyttöajan. Työnantajan on varmistettava työvälineen turvallinen toimintakunto tarkastuksin, testauksin, mittauksin ja muilla sopivilla keinoilla. Työnantaja määrittelee riskinarvioinnin perusteella kulloinkin tarvittavat keinot.

Asetus täsmentää myös säännöksiä vaarallisten koneiden käyttöönotto- ja määräaikaistarkastuksista. Pakolliset tarkastukset koskevat vastedes lähinnä vaarallisia nostolaitteita. Asiantuntijan tarkastuksen piiriin tulevat kaikki kuormausnosturit ja yli 500 kiloa painavat nosturit. Samalla tarkastuksen suorittajan riippumattomuus- ja pätevyysvaatimuksia lisätään.

STM/tiedotus

LISÄTIETOJA: Valtioneuvoston asetus työvälineiden turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta 403/2008

Kuntavaalit 26.10.2008

TESTAA ÄÄNESTYSHALUSI

1. Haluatko laadukasta terveydenhoitoa nopeasti ja kohtuuhintaan?	☐ Kyllä
	☐ Ihan sama
2. Haluatko lapsille korkeatasoisia päiväkotia ja nuorille kouluja?	☐ Kyllä
	☐ Ihan sama
3. Haluatko arvokkaan ja turvallisen vanhuuden luottaen siihen että palvelut toimivat?	☐ Kyllä
	☐ Ihan sama
4. Haluatko asua edullisesti ja viihtyisästi turvallisessa ympäristössä?	☐ Kyllä
	☐ Ihan sama

Tulos:

Vähintään yksi kyllä-vastaus: Sinulle tulevaisuudella on merkitystä.

Äänestä, niin voit paremmin!

Kuntavaalit 26.10.2008
Ennakkoäänestys 15.–21.10.2008

SAK

Anna palautetta

■ Mikä oli tämän lehden paras juttu? Oma juttuideani tai muu kommentti. Anna palautetta suoraan toimituskunnan jäsenille tai lähetä se iau@iau.fi tai PL 337, Unioni-lehti, 00531 Helsinki.

UNIONIN ILMESTYMINEN 2008

Número 5 ilmestyy 31.10.
aineisto toimitukseen 13.10.

Número 6 ilmestyy 5.12.
aineisto toimitukseen 17.11.

ILMOITUSKOOT JA HINNAT (alv 0%)

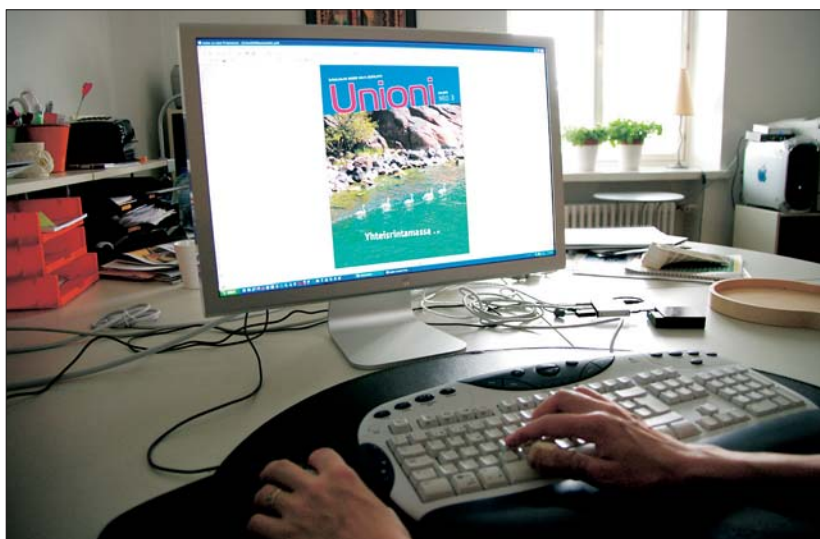
Koko sivu, 180 x 230 mm, 240 €

½ sivua, 180 x 115 mm, 120 €

2/6 sivua, 118 x 115 mm, 80 €

1/6 sivua, 57 x 115 mm, 40 €

KUVAKULMA

Arto Kujala

On se aika käsillä, jolloin IAU:n Fouga Magisterit promotoidaan. Kuvassa myös taiteiden magisterin Sanna Kallion kädet, joilla taiten taiteetaan Unionia sekä peistä että juustohöylää haavassa.

Lomien jälkeen yt-neuvottelut alkoivat.

Keskustelussa ei ollut päätä eikä häntää.

© Sanna Kallio

Ilmailualan Unioni IAU ry

John Stenbergin ranta 6
PL 337
00531 HELSINKI

Puhelin: (09) 4785 71 (vaihe)

faksi: (09) 4785 7250

sähköposti: etunimi.sukunimi@iau.fi

kotisivut: www.iau.fi

Puheenjohtaja	Juhani Haapasaari	(09) 47857 220
Varapuheenjohtaja	Reijo Hautamäki	(09) 47857 221
Liittosihteeri	Juha-Matti Koskinen	(09) 47857 225
Sopimussihteeri	Arto Kujala	(09) 4785 7222
Työympäristösihteeri	Pekka Kainulainen	(09) 4785 7227
Taloussihteeri	Ari Miettinen	(09) 4785 7228

Jäsenasiat	Ari Miettinen	(09) 4785 7228
	jasenasiat@iau.fi	

Ilmailu- ja Rautatiekuljetusalan Työttömyyskassa

Kaisaniemenkatu 10, 8. krs.
00100 HELSINKI

faksi: (09) 4785 7209

sähköposti: etunimi.sukunimi@iau.fi

kotisivut: www.irkatk.fi

Kassanhoitaja	Paula Seppälä	(09) 4785 7200
Kassanhoitaja	Sari Meling	(09) 4785 7202
Kassanhoitaja	Mirva Virtanen	(09) 4785 7203
Kassanhoitaja	Janne Becker	(09) 4785 7201

M/S Baltic Princess kutsuu

ITA ry:n syysretki Tallinnaan 24.–25.10.2008

Ilmailutekniikan ammattiyhdistys ITA ry järjestää 24.10.–25.10.2008 risteilyn Tallinnaan. Risteilyn hinta on jäsenille 50 € ja seuralaiselle 80 €. Hintaan sisältyy B2-luokan hyttipaikka ja 2 x Buffet ruokailu ja meriaamiainen. Paluumat-kalla järjestetään yhteinen tilaisuus ammattiosaston jäsenille.

RISTEILYOHJELMA

24.10.

- 17.00 Kokoontuminen länsisatamassa
- 18.15 Buffet illallinen sis. ruokajuomat
- 18.30 M/S Baltic Princess lähtee

25.10.

- 07.00 Meriaamiainen
- 08.30 Maihinnousu Tallinnassa halukkaille
- 12.40 Laivaannousu Tallinnassa
- 13.00 M/S Baltic Princess lähtee
- 13.30–15.00 Yhteinen tilaisuus ammattiosaston jäsenille
- 14.45 Buffet lounas sis. ruokajuomat
- 16.30 M/S Baltic Princess saapuu Helsinkiin

M/S Baltic Princess kutsuu viihtymään. Monipuolinen viihdetarjonta, upeat tanssi-ravintolat erityyppisine baareineen tarjoavat iki-muistoisia kokemuksia Itämeren aalloilla.

Tervetuloa!

Suuren kysynnän vuoksi ilmoittautumisaikaa on jatkettu! Sitovat ilmoittautumiset 25.9. mennessä Esa Suokkaalle p. 050 392 6169. Paikkoja rajoitetusti. Maksu viimeistään 30.9. ITA ry:n tilille Sampo 800016-70341388 tai Finnairin huoltokonttoriin ITA ry:n tilille 215283-1-0.